Luomu lentoon Kaakkois-Suomessa

XAMK Kouvola / Pro Luomu

Kymen Seudun Osuuskauppa
Anne Hietanen
19.9.2019

Sisältö

- Suomi Syö 2018 –tutkimus lähiruoan ja luomun osalta
- Luomutuotteiden myynninkehitys Kymen Seudun Osuuskaupassa v. 2015 – 2018
- Paikallinen tuote

Suomi Syö 2018 –tutkimuksen koko sisältö

Asenteet ja trendit

Ruokaostokset ja ruoan valinta

Ruoan terveellisyys, laihduttaminen ja ruokavaliot

Kotimaisuus, lähiruoka, ympäristö ja luomu

Leivän ja leivänpäällisten käyttö

Ulkona syöminen

(tutkittu nettipaneelissa)

Ruoka ja sosiaalinen media

(tutkittu nettipaneelissa)

Tuoteryhmät:

kasvi- ja maitoproteiinituotteet, kasvipohjaiset juomat ja välipalatuotteet, hyönteisruoka, kala ja äyriäistuotteet

Ruoan kotimaisuus aiempaakin tärkeämpää

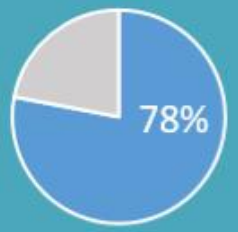

78 % pitää tärkeänä syödä kotimaista ruokaa.

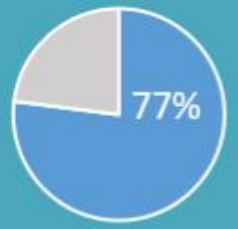

77% arvostaa lihatuotteiden kotimaista alkuperää.

- Ruoan kotimaisuus on tärkeää etenkin vanhemmille ikäluokille, mutta sen merkitys on kasvanut myös nuorilla.
- Kotimaisuus vaikuttaa aiempaa enemmän myös ostopäätökseen, varsinkin naiset tarkistavat tuotteiden kotimaisuuden ennen ostamista.

Lähiruoan kiinnostavuudessa ja ostouseudessa pientä laskua, kuitenkin mielikuvat myönteiset

Tärkein syy ostaa lähiruokaa on halu tukea lähialueita; tuottajia, työllisyyttä ja taloutta.

Myös lähiruokatuotteiden tuoreus houkuttaa ostajia.

Lähiruoan ostamisen suurin este on hinta.

Lähiruokatuotteita ei myöskään tunnisteta kaupassa, ja valikoimaa pidetään liian suppeana.

- **Lähiruoasta ovat kiinnostuneita erityisesti naiset ja Itä-/Pohjois-Suomen suuralueen asukkaat.**
- **Lähiruokatuotteita ostetaan yhä useammin tavallisesta ruokakaupasta. Toiseksi eniten lähiruokatuotteita ostetaan torilta.**

Yli puolet suomalaisista arvioi ympäristön hyvinvoinnin vaikuttavan omiin ruokavalintoihin

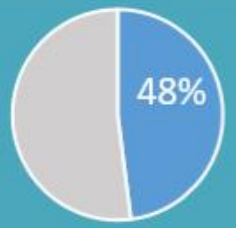

48 % arvelee, että omilla ruokavalinnoilla pystyy vaikuttamaan ilmastonmuutoksen hidastamiseen.

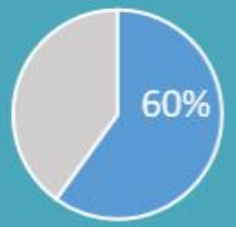

60 % kaipaa elintarvikkeisiin helposti havaittavaa ympäristömerkkiä.

- Hieman aiempaa useampi kierrättää ja lajittelee pakkausjätteet mahdollisimman tarkkaan.
- Aiempaa useampi myös kiinnittää elintarvikkeiden ostovaiheessa huomiota pakkauksen ympäristöystävällisyyteen.
- Aiempaa useampi sanoo välttävänsä lihatuotteita niiden ilmastokuormituksen takia.

Luomutuotteet tunnistetaan aiempaa paremmin kaupassa.

Tärkein syy ostaa luomua on luomutuotteiden puhtaus ja luonnollisuus.

Myös halu tukea pienviljelijöitä –ja tuottajia on tärkeä ostokriteeri.

Lisäksi hyvä maku, tuotteiden laadukkuus, ympäristöystävällisyys sekä terveellisyys ovat yleisiä syitä luomutuotteiden valintaan.

Luomutuotteiden ostamisen suurin este on hinta.

- **Suomalaisista 84% ostaa luomutuotteita ainakin joskus. Säännöllisimmin luomua ostavat 35-54 –vuotiaat naiset.**
- **Kiinnostus myös Reilun Kaupan tuotteisiin on kasvussa.**

Ruoan kotimaisuuden arvostus kasvussa

KYMEN SEUDUN OSUUSKAUPPA

taloustutkimus

Ruoan alkuperä kiinnostaa yhä enemmän

58% Minulle on tärkeää, että suomalaiset elintarvikkeet voitaisiin jäljittää maatilalle saakka (+2%-yks.)

78% Minulle on tärkeätä, että syön kotimaista ruokaa (+5% yks.)

49% Laatuakin tärkeämpi valintaperuste minulle on elintarvikkeen suomalaisuus, koska haluan tukea kotimaista työllisyyttä ja teollisuutta (+2%-yks.)

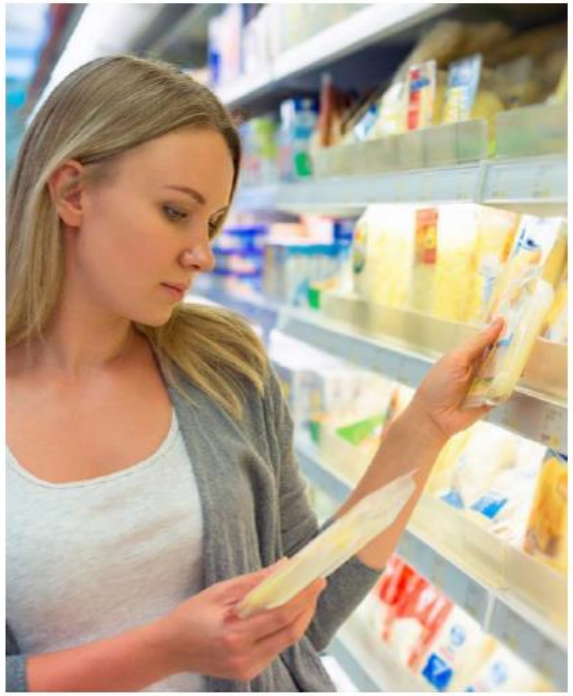

68% Kiinnitän aiempaa enemmän huomiota siihen, että ostamani elintarvikkeet ovat suomalaista alkuperää (+5%-yks.)

77% Minulle on tärkeää, että käyttämäni lihatuotteet ovat kotimaista alkuperää (+5%-yks.)

Lähiruoka kiinnostaa…

kasvun esteinä hinta ja epätietoisuus siitä, mikä on lähiruokaa

TOP 5 SYYT LÄHIRUOAN OSTAMISEEN

1. Halu tukea lähialueiden tuottajia, työllisyyttä ja taloutta
2. Ne ovat tuoreita
3. Luotan niiden laatuun
4. Lyhyen kuljetusmatkan vuoksi ne eivät tuota niin paljon hiilidioksidipäästöjä
5. Ne ovat puhtaita

Muita syitä: maku, terveellisyys, saatavuus

TOP 5 ESTEET LÄHIRUOAN OSTAMISELLE

1. Ne ovat kalliita
2. En tiedä, mitkä tuotteet ovat lähiruokatuotteita
3. Tuotantopaikalla ei ole minulle merkitystä
4. Niitä ei löydä kaupasta
5. Ei ole saatavilla

Muita syitä: Lähialueiden tukeminen ei tärkeää

Luomutuotteet

KYMEN SEUDUN OSUUSKAUPPA

Suomi Syö 2018
Mielikuva luomuruoasta

- Kotimaisen luomuruoan osalta mielikuvat ovat lähiruoan tapaan aiempaa myönteisempiä.
  - Lähiruoasta poiketen myös kotimaisen luomuruoan valikoimat ja tunnistettavuus koetaan aiempaa paremmiksi.
  - Ulkomaista luomuruokaa kohtaan suomalaiset ovat edelleen hyvin kriittisiä, mutta monilta osin näihinkin tuotteisiin suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin.

Suomi Syö 2018
Luomutuotteiden ostaminen

- Valtaosa suomalaisista ostaa vähintään joskus luomutuotteita.
  - Varsinkin vanhempiin ikäryhmiin kuuluvien kuluttajien keskuudessa on erittäin yleistä valita vähintään joskus luomutuotteita.
  - Toisaalta säännöllisesti luomutuotteita valitsee ostoskoriinsa melko harva suomalainen.
- Luomutuotteiden ostamisen takana on useimmiten tuotteiden puhtaus tai halu tukea pienviljelijöitä -ja tuottajia.
  - Valintaa perustellaan myös maulla, laadukkuudella, ympäristöystävällisyydellä sekä terveellisyydellä.
  - Ylivoimaisesti suurin este luomutuotteiden ostamiselle on hinta.

taloustutkimus

Syyt luomutuotteiden ostamiseen

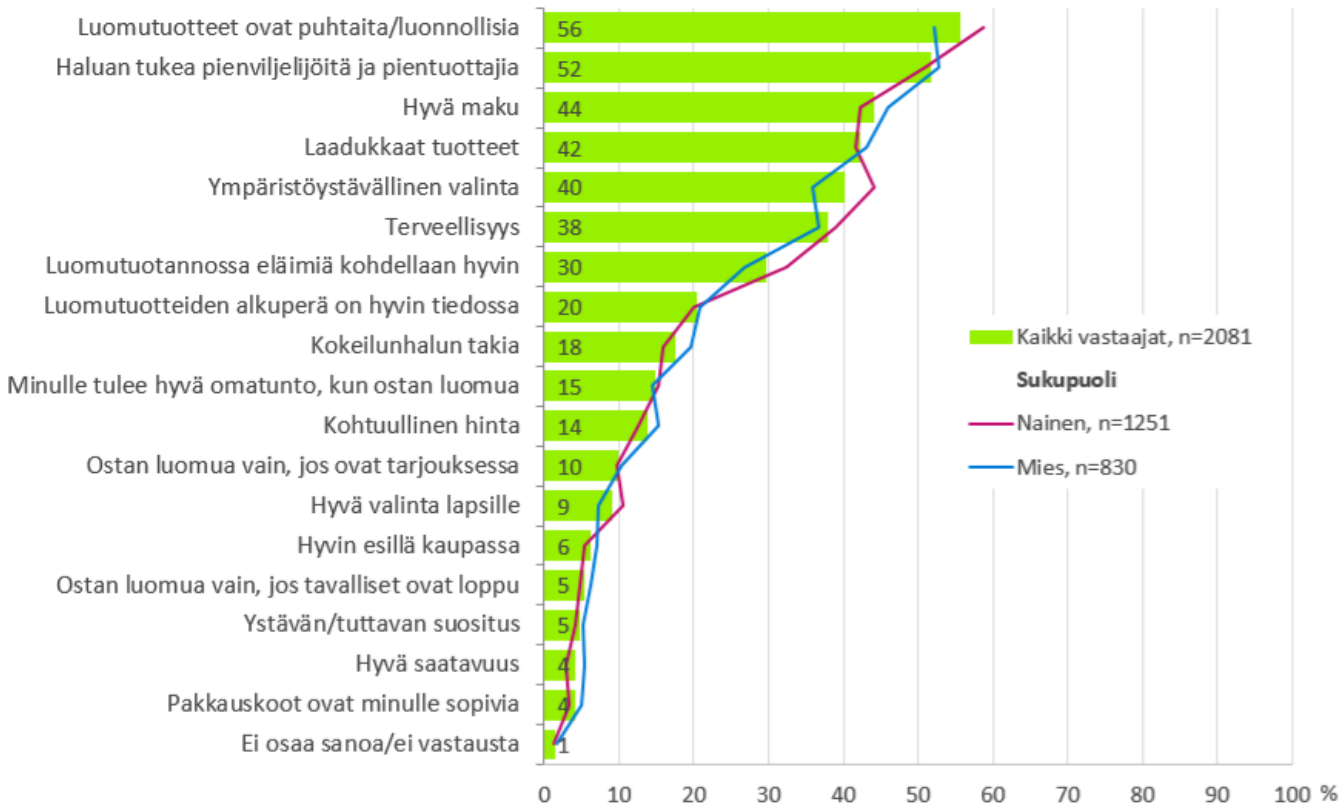

n=ostaa luomutuotteita

- Hyvä maku korostuu yli 55-vuotiaiden vastauksissa.
- Terveellisyys korostuu niin ikään yli 55-vuotiaiden vastauksissa.
- Ympäristöystävällisyyttä pitävät tärkeänä alle 25-vuotiaat (47%).
- Alle 35-vuotiaista noin neljännekselle tulee hyvä omatunto luomutuotteiden ostamisesta.

taloustutkimus

Syyt miksi ei osta luomutuotteita

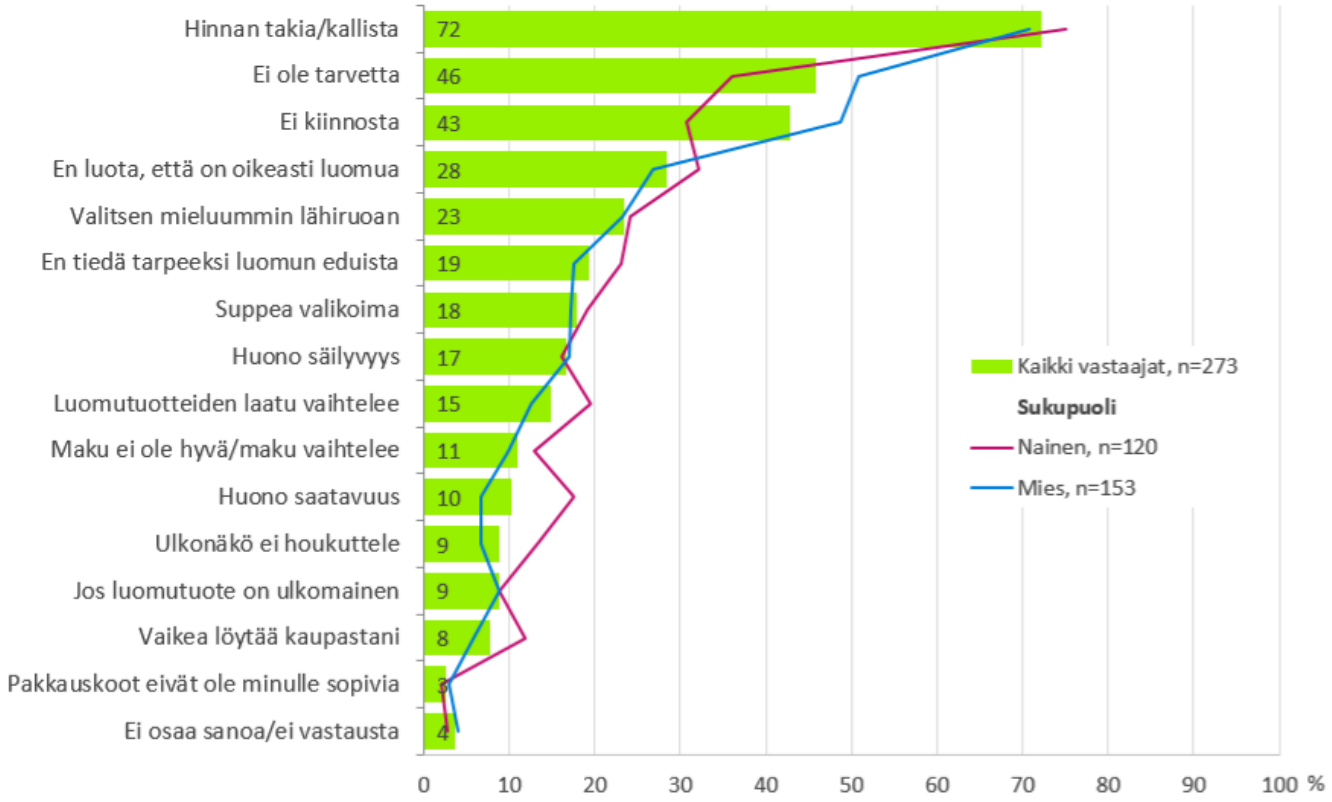

n=ei osta luomutuotteita

Suomi Syö 2018
Suhtautuminen luomuun

- Valtaosa suomalaisista valitsee edellisvuosien tapaan luomutuotteen, mikäli sen hinta ei ole kovin paljoa tavanomaista tuotetta korkeampi.
    - Hinnasta riippumatta luomutuotteen valitsee ostoskoriinsa melko harva suomalainen.
- Luomutuotteet koetaan pääsääntöisesti tavallisia tuotteita puhtaammiksi ja suurin osa kokee niiden tunnistamisen kaupassa helpoksi.
- Etenkin alle 35-vuotiaat naiset valitsevat luomutuotteita, koska haluavat pienentää käyttämänsä ruoan ilmastovaikutuksia.
- Varsinkin miehille ja alle 25-vuotiaille suomalaisille luomutuotteiden kotimaisuudella on aiempaa suurempi merkitys.

taloustutkimus

Luomu tunnistetaan paremmin kaupassa (56% → 59%)

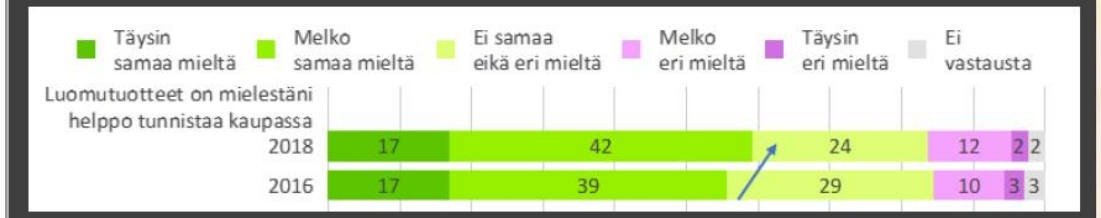

14% ostaa luomua säännöllisesti, etenkin 35-44 –v naiset (23% ostaa säännöllisesti)

Luomussakin kotimaisuuden merkitys nousussa

- Luomutuotteiden kotimaisuus on minulle erittäin tärkeää **63%** (+5% yks.)
- Valitsen luomutuotteen silloin, kun se ei ole kovin paljon tavanomaista kalliimpi **60%** (+1%-yks.)
- Ostan luomutuotteen aina kun se on mahdollista, hintaa katsomatta **16%** (+2%-yks.)

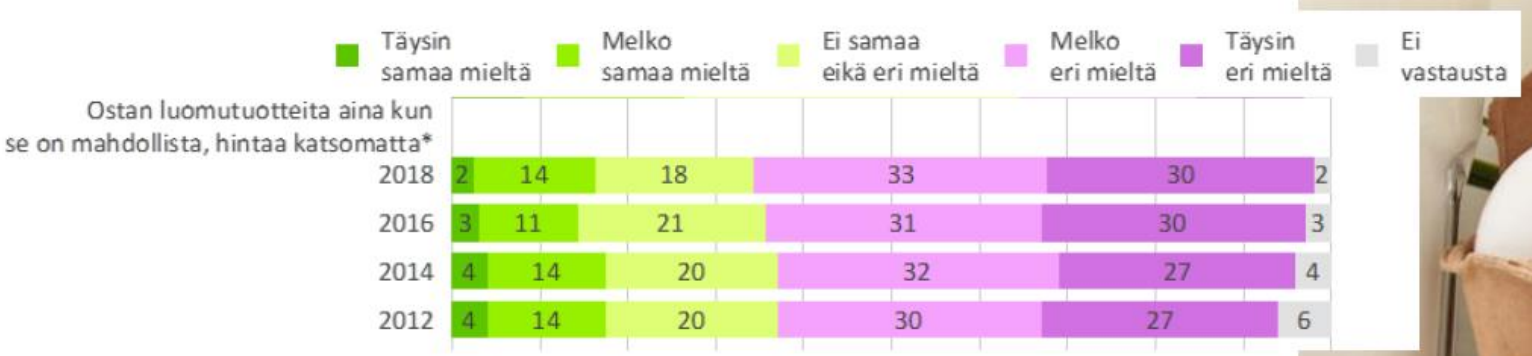

Luomu-tuotteiden myynninkehitys KSO:ssa v. 2015 - 2018

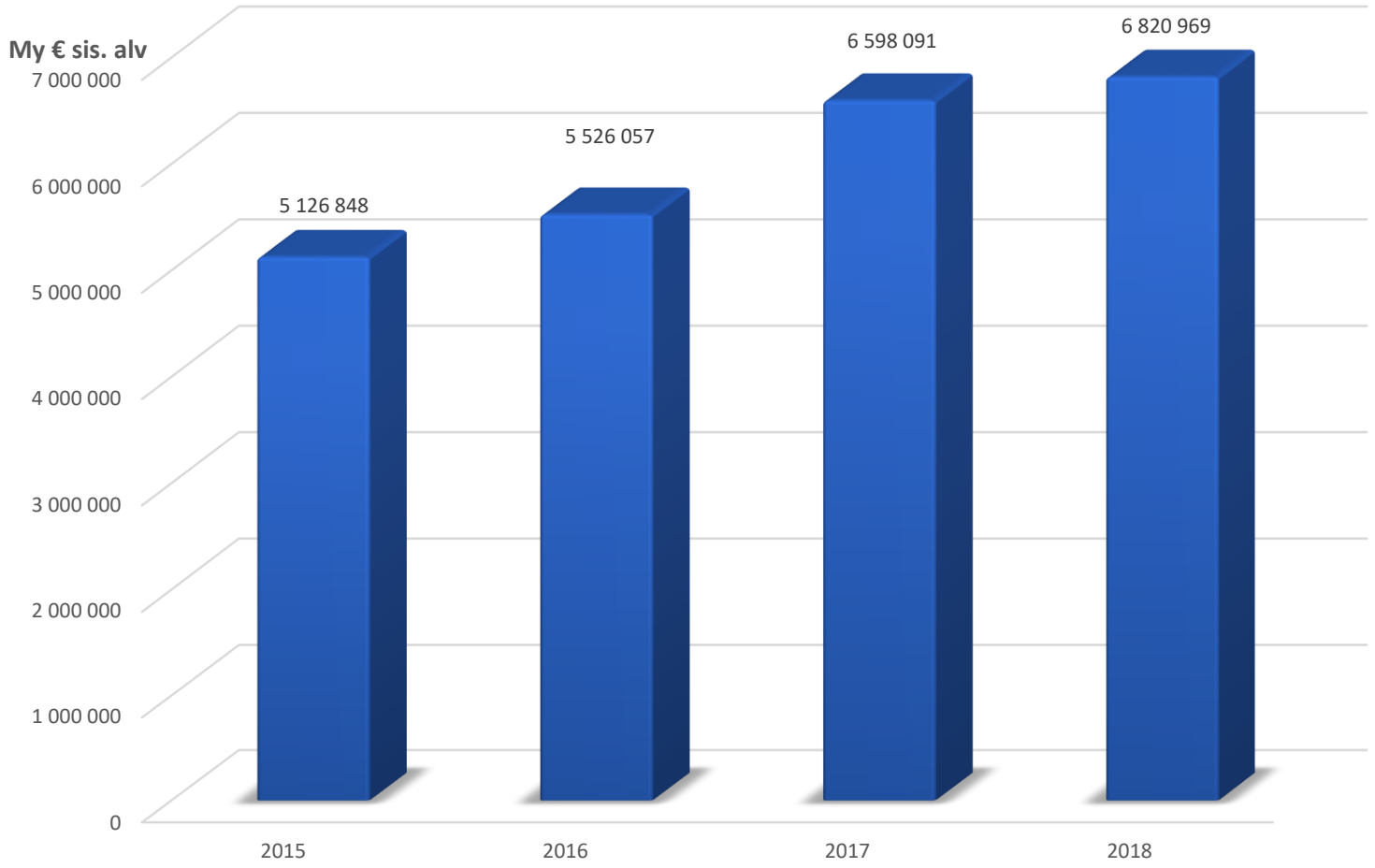

Paikalliset yrittäjät ja viljelijät

- tällä hetkellä lähes 100 paikallista yritystä/viljelijää, jotka toimittavat tuotteitaan KSO:lle
- tuotteita seuraavissa tuoteryhmissä
  - liha, lihajalosteet ja einekset
  - kalat ja kalavalmisteet
  - meijerituotteet, kananmunat
  - leipomotuotteet
  - hedelmät, vihannekset ja yrtit
  - juurekset ja perunat
  - marjat ja mehut
  - jauhot, hiutaleet, ryynit ja suurimot
  - hunaja
  - makeiset
  - panimojuomat
  - kahvi
    - näistä luomutoimittajia on 6 kpl

Sopimukset

- EU:n Elintarvikeketjun hyvien kauppatapojen rekisteri
  - **sopimukset on tehtävä kirjallisena**
  - ei saa muuttaa yksipuolisesti
  - osapuolten on kannettava kohtuullinen yritysriski.

- **Ilman voimassaolevaa sopimusta ei myymälä saa tilata suoraan toimittajalta mitään.**

- Jotta sopimus voidaan tehdä, tarvitaan yrityksen
  - **Y-tunnus**
  - **virallinen nimi**
  - **osoite**
  - **yhteyshenkilön tiedot (nimi, sähköposti, puhelinnumero)**
- ***Kirjallinen sopimus on kaupan käynnin edellytys.***

Sopimukset

- Sopimukseen kirjataan mm.
  - sopimuksen kesto
  - tilaus, toimitus ja toimitusehto
  - toimitusaika
  - laskutusväli
  - maksuehdot
  - viivästyskorko
  - rahti/rahtivapaus
  - logistiikka
  - laskutuslisä
  - sopimusrikkomusten seuraamukset
  - sopimusehtojen muuttaminen
  - sopimuksen irtisanominen ja purkaminen
  - hinta (erillinen hinnasto; arvonlisäveroton ja –verollinen)
- Kun sopimus on tehty/allekirjoitettu toimittajan kanssa ja toimittaja on toimittanut konttorille voimassaolevan hinnastonsa, avaa alueosuuskauppa tuotteet järjestelmäänsä ja vasta tämän jälkeen myymälä voi tehdä tilauksen.

Laatukriteerit

- otettava huomioon
  - tuoreus
  - laatu
  - hinta
  - toimitusvarmuus
  - myyntieräkoko
    - liian suuri myyntieräkoko on joissain tapauksissa este
  - toimituspäivät
    - määrämuotoisuus
  - tuotannon määrä
    - miten monelle myymälälle tuotteita riittää toimitettavaksi
  - pakattujen tuotteiden tulee olla myös EAN-koodattuja

Tilaus ja toimitus

- Myymälä voi tilata ainoastaan niitä tuotteita, jotka on **hyväksytty** toimipaikan valikoimiin vähittäiskaupan tuen toimesta.
- Ilman tilausta ei tuotteita voi/saa toimittaa
  - jos toimittajalla ei ole ***sähköistä tilausyhteyttä***, voidaan tilaus antaa
    - **sähköpostitse**
      - myymälä lähettää tilauksen
    - **puhelimitse**
      - myymälä soittaa tilauksen tai
      - toimittaja soittaa myymälään ja kysyy toimitusmäärän
- Kun tuotteet toimitetaan myymälään, on myymälän henkilökunnan **tarkistettava** ja **kuitattava** ne vastaanotetuksi lähetyslistaan.

Luomutodistus

- luomutodistuksen voimassaolo tarkistetaan vuosittain alueosuuskaupassa
  - luomuvalvojan tunnus tarkastuslaitoksesta FI-EKO-xxx
  - terveystarkastaja tarkistaa nämä omien käyntiensä yhteydessä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Asetuksen (EY) N:o 834/2007 29 artiklan 1 kohdan mukainen toimijan asiakirjaselvitys

1. Asiakirjan numero: 2018-052048 (95/5480-2018)

2. Päätoiminta (tuottaja, jalostaja, tuoja jne.): Tuottaja	3. Tarkastuslaitoksen/-viranomaisen nimi, osoite ja tunnusnumero: Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Maaseutu- ja energiayksikkö PL 1041 45101 KOUVOLA FI-EKO-106
4. Tuoteryhmät/toiminta: Ks. liite	5. Määritelty seuraavasti: Ks. liite
6. Voimassaolo: 12.9.2018 - 31.12.2019	7. Tarkastuspäivä: Ks. liite

Tämä asiakirja on annettu asetuksen (EY) N:o 834/2007 29 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 889/2008 perusteella. Ilmoitetun toimijan toiminta on tarkastettu, ja toimija täyttää mainituissa asetuksissa säädetyt vaatimukset.

siakirjaa ei voida käyttää vaatimuksenmukaisuusvakuutuksena yksittäisille tuotantoerille.

a: 12.09.2018 Kouvola

anomaisen puolesta allekirjoittanut:

Yhteenveto

Jos haluat tarjota tuotteita
KSO:n valikoimiin
Prismaan, S-marketiin, Sale-myymälään
tai ABC-liikennemyymään,
ole yhtyedessä sähköpostitse
anne.hietanen@sok.fi

KIITOS!